

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Łodzi

LLO.410.022.02.2022

Pan
lek med. Łukasz Michalak
p.o. Dyrektor
Zespołu Opieki Zdrowotnej w Łęczycy
99-100 Łęczycza ul. Zachodnia 6

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/22/048 – Funkcjonowanie szpitali powiatowych

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Zespół Opieki Zdrowotnej w Łęczycy ¹ , 99-100 Łęczycy, ul. Zachodnia 6.
Kierownik jednostki kontrolowanej	- lek. med. Łukasz Michalak ² – p.o. Dyrektora ZOZ w Łęczycy od dnia 26 września 2022 r. ³ - lek. med. Krzysztof Kołodziejczyk - Dyrektor ZOZ w Łęczycy od dnia 10 lipca 2019 r. do dnia 21 września 2022 r. ⁴ <p style="text-align: right;">(akta kontroli, str.: 4-10)</p>
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Organizacja i realizacja świadczeń zdrowotnych. 2. Sytuacja ekonomiczno-finansowa szpitala.
Okres objęty kontrolą	Lata 2020 – 2022 (I półrocze) z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem, jeżeli zdarzenia mające wówczas miejsce miały wpływ na kontrolowany okres.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ⁵
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Łodzi
Kontroler	Marek Tarnawski, doradca techniczny, upoważnienie do kontroli nr LLO/128/2022 z 22 sierpnia 2022 r. oraz LLO/158/2022 z dnia 3 października 2022 r. Jolanta Nowak, doradca ekonomiczny, upoważnienie do kontroli nr LLO/135/2022 z 26 sierpnia 2022 r. <p style="text-align: right;">(akta kontroli str.: 1-3)</p>

¹ Dalej również: ZOZ w Łęczycy lub Szpital.

² Dalej również: Dyrektor ZOZ w Łęczycy.

³ Powołanie Uchwałą nr 387/2022 r Zarządu Powiatu Łęczyckiego na podstawie art. 46 ust. 3a ustawy o działalności leczniczej.

⁴ Pełniący obowiązki Dyrektora od 1 lutego 2019 r.

⁵ Dz. U. z 2022 r. poz. 623., dalej: ustawa o NIK

II. Ocena ogólna⁶ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

ZOZ w Łęczycy prawidłowo i terminowo realizował obowiązek zgłaszania zmian do rejestru podmiotów leczniczych, a treść obowiązującego w Szpitalu regulaminu organizacyjnego zawierała wszystkie wymagane prawem elementy. W Szpitalu wdrożone zostały również procedury ustalające kolejność świadczeniobiorców do dostępu do świadczeń medycznych. Użytkowany sprzęt i aparatura medyczna podlegała wymaganiom przez warunki eksploatacji przeglądom serwisowym. Nie przestrzegano w ZOZ w Łęczycy zasad wynikających z art. 49 ust. 1 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej⁷ (dalej udl) oraz rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 6 lutego 2012 r. w sprawie sposobu przeprowadzania konkursu na niektóre stanowiska kierownicze w podmiocie leczniczym niebędącym przedsiębiorcą⁸. W Szpitalu na podstawie ww. przepisu zatrudnionych było 17 osób, w tym dwie osoby zatrudnione zostały na podstawie przeprowadzonego konkursu, a pozostałym powierzono obowiązki. ZOZ w Łęczycy nie we wszystkich przypadkach podawał do wiadomości świadczeniobiorców informacje wskazane w § 11 ust. 1 oraz ust. 4 Ogólnych warunków umów o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej, stanowiących załącznik do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 8 września 2015 r. w sprawie ogólnych warunków umów o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej⁹. W Szpitalu nie zostały zachowane minimalne normy zatrudnienia pielęgniarek, ustalone w sposób określony art. 50 ust. 1 udl. ZOZ w Łęczycy nie dochował również zasad § 6 ust. 1 i 2 OWU zgodnie z którym zmiany w harmonogramie wymagają zgłoszenia Prezesowi NFZ albo dyrektorowi oddziału wojewódzkiego NFZ.

W ocenie Izby niekorzystna sytuacja ekonomiczno-finansowa Szpitala może mieć w najbliższej przyszłości negatywny wpływ na pełną i niezakłóconą realizację zadań statutowych. Generowana od kilku już lat strata netto powoduje obniżenie kapitałów, jak również ma znaczący wpływ na utrzymanie płynności finansowej bieżącej oraz długoterminowej. Pomimo podejmowanych przez Dyrektora ZOZ działań mających na celu zwiększenie przychodów oraz zmniejszenie kosztów – w oparciu o opracowany w 2019 roku program naprawczy - płynny majątek obrotowy oraz posiadane środki pieniężne nie zabezpieczają bieżącej zdolności do regulowania wymagalnych zobowiązań. W efekcie, ZOZ w Łęczycy obciążany był przez kontrahentów odsetkami karnymi za zwłokę w regulowaniu zobowiązań. Zauważyć należy, iż poprawił się wynik finansowy w latach 2019-2021, w stosunku do przewidywanego do osiągnięcia w programie naprawczym, niemniej jednak wpływ na to w głównej mierze miała pandemia COVID-19 i otrzymane z NFZ w związku z tym dodatkowe przychody. Szpital zgodnie z obowiązującymi normami prawa posiadał aktualną politykę rachunkowości. W dokumencie tym uwzględnił zalecenia dotyczące standardu rachunków kosztów, niemniej jednak w latach 2021-2022 (do 30 czerwca) nie rozliczano kosztów pomocniczych na rzecz innych ośrodków powstawania kosztów, jak również nie dokonywano księgowania przychodów wynikających ze współczynników korygujących. Uniemożliwiało to ustalenie rzetelnego wyniku finansowego dla poszczególnych ośrodków powstawania kosztów, a tym samym bieżącą analizę rentowności i efektywności poszczególnych komórek organizacyjnych, co Najwyższa Izba Kontroli oceniła jako działanie nieprawidłowe. Plany finansowe ZOZ w Łęczycy sporządzone zostały nierzetelnie, ponieważ nie zawierały wszystkich wymaganych normą prawa elementów, termin ich opracowania nie pozwalał na prawidłowe prowadzenie gospodarki finansowej

⁶ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁷ Dz.U. z 2022 r. poz. 633

⁸ Dz.U. z 2021 r. poz.430 ze zm.

⁹ (Dz. U. z 2022 r. poz. 787 ze zm.), zwane dalej „OWU”.

z dniem 1 stycznia każdego roku, jak również nie dokonywano ich formalnej aktualizacji. Terminowo sporządzone przez Dyrektora ZOZ raporty ekonomiczno-finansowe za poszczególne lata z okresu objętego kontrolą, nie zostały udostępnione w Biuletynie Informacji Publicznej ZOZ w Łęczycy, co w ocenie Najwyższej Izby Kontroli stanowiło nieprawidłowość. Sposób postępowania ZOZ w Łęczycy w zakresie udostępniania niezagospodarowanych lokali, był zgodny z zasadami określonymi przez podmiot tworzący.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe¹⁰ kontrolowanej działalności

OBSZAR

Opis stanu faktycznego

1. Organizacja i realizacja świadczeń zdrowotnych.

1.1. ZOZ w Łęczycy jest podmiotem leczniczym niebędącym przedsiębiorcą, prowadzonym w formie samodzielnego zespołu opieki zdrowotnej wpisanym do rejestru podmiotów wykonujących działalność leczniczą pod pozycją 5232. Funkcję podmiotu tworzącego wobec Szpitala wykonuje Powiat Łęczycki. Szpital na bieżąco dokonywał zmian w ww. rejestrze. Jednostki organizacyjne wchodzące w skład ZOZ w Łęczycy tworzą m.in. Szpital w Łęczycy w którym działają oddziały: Wewnętrzny I i II, Noworodków, Laryngologiczny, Anestezjologii i Intensywnej Terapii, Chirurgiczny, Dziecięcy, Ginekologiczno-Położniczy, pododdziały: Diabetologii i Chorób Metabolicznych oraz Urazowo-Ortopedyczny a także Izba Przyjęć, Szpitalny Oddział Ratunkowy, Blok operacyjny, Apteka i Punkt szczepień. W Szpitalu funkcjonował również Zespół Poradni Diagnostycznych, w skład których wchodziła Poradnia Patomorfologii, Endoskopowa, Diagnostyki Kardiologicznej oraz Zespół Pracowni Diagnostyki Obrazkowej, w skład których wchodziła Pracownia RTG, USG i Tomograficzna. Ponadto w ZOZ w Łęczycy działała Przychodnia Specjalistyczna. W Szpitalu udzielane były również świadczenia Nocnej i Świątecznej Opieki Zdrowotnej. W ramach ZOZ w Łęczycy funkcjonował również Gminny Ośrodek Zdrowia w Górze Św. Małgorzaty.

(akta kontroli, str.: 204-259)

1.2. Rada Powiatu Łęczyckiego w dniu 18 listopada 2015 r. podjęła uchwałę w sprawie ogłoszenia tekstu jednolitego Statutu Zespołu Opieki Zdrowotnej w Łęczycy. Zgodnie ze statutem ZOZ w Łęczycy zespołem kieruje i reprezentuje go na zewnątrz Dyrektor, który samodzielnie podejmuje decyzje dotyczące funkcjonowania zespołu i ponosi odpowiedzialność za jego zarządzanie. Dyrektor ustala również, regulamin organizacyjny określający sprawy dotyczące sposobu i warunków udzielania świadczeń zdrowotnych. Regulamin Organizacyjny ZOZ w Łęczycy zawierał elementy wskazane w art. 24 udl, w tym m.in. cele i zadania podmiotu jego strukturę organizacyjną wraz ze wskazaniem miejsca udzielania świadczenia oraz rodzaj i zakres udzielanych świadczeń zdrowotnych. W Regulaminie określona została organizacja procesu udzielania świadczeń zdrowotnych, wskazane zostały szczegółowe procedury postępowania związane z hospitalizacją oraz organizacja i zadania poszczególnych jednostek organizacyjnych i warunki ich współdziałania a także ich współdziałania z innymi zakładami opieki zdrowotnej w zakresie zapewnienia prawidłowości diagnostyki, leczenia, pielęgnacji i rehabilitacji pacjentów oraz ciągłości przebiegu procesu udzielania świadczeń zdrowotnych. W Regulaminie opisane zostały również prawa i obowiązki pacjenta oraz obowiązki szpitala w przypadku śmierci pacjenta. Wysokość opłat za przechowywanie zwłok pacjenta powyżej 72 godzin od osób lub

¹⁰ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

instytucji uprawnionych do pochowania zwłok oraz od podmiotów, na zlecenie których przechowuje się zwłoki w związku z toczącym się postępowaniem karnym została określona w cenniku obowiązującym w ZOZ w Łęczycy. Również w cenniku określono wysokość opłat za świadczenia zdrowotne, które mogą być udzielane za częściową lub całkowitą odpłatnością. Regulamin określał sposób i miejsce pobierania opłat.

(akta kontroli, str.: 204-258)

1.3. W ZOZ w Łęczycy na stanowiskach o których mowa w art. 49 ust. 1 udl zatrudnionych było 17 osób w tym dwie osoby na podstawie przeprowadzonego konkursu, a pozostałym powierzono obowiązki. Szpital przeprowadził ostatnie postępowanie konkursowe na stanowisko pielęgniarki oddziałowej w roku 2012, a na stanowisko ordynatorów oddziałów szpitalnych w 2017 r. W wyniku przeprowadzonego konkursu na stanowiska pielęgniarek/położnych oddziałowych oddziałów: Anestezjologii i Intensywnej Terapii, Bloku Operacyjnego, Oddziału Laryngologicznego, Oddziału Noworodków oraz Oddziału Ginekologiczno-Położniczego, w dwóch przypadkach nie zostały wyłonione kandydatury z powodu braku ofert¹¹. Postępowania konkursowe na stanowiska ordynatorów Oddziałów Szpitalnych: Laryngologicznego, Szpitalnego Oddziału Ratunkowego, Wewnętrznego, Ginekologiczno-Położniczego nie zostały rozstrzygnięte z powodu braku ofert. Dyrektor ZOZ na podstawie art. 49 ust. 4 udl wskazał do zatrudnienia lekarzy na pełniących obowiązki ordynatorów ww. oddziałów.

(Szczegółowy opis znajduje się w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*).

(akta kontroli, str.: 1002-1073; 1388-1391)

Rada Powiatu Łęczyckiego podjęła uchwałę¹² o powołaniu Komisji Konkursowej w celu przeprowadzenia postępowania konkursowego na wyłonienie Dyrektora ZOZ w Łęczycy. Komisja Konkursowa podjęła uchwały¹³ w sprawie regulaminu przeprowadzenia konkursu oraz treści ogłoszenia o konkursie oraz przekazała ww. do publikacji w BIP Starostwa oraz w prasie branżowej¹⁴. Zarząd Powiatu Łęczyckiego podjął uchwałę¹⁵ w sprawie ogłoszenia konkursu na stanowisko Dyrektora ZOZ w Łęczycy. Komisja Konkursowa na posiedzeniu w dniu 11 czerwca 2019 r. potwierdziła przyjęcie sześciu ofert kandydatów na objęcie stanowiska Dyrektora oraz spełnienie przez kandydatów warunków formalnych konkursu. Komisja w dniu 27 czerwca 2019 r. zapoznała się z prezentacjami kandydatów¹⁶ (konceptje stabilizacji wyniku finansowego i dalszego rozwoju ZOZ w Łęczycy) oraz wysłuchała odpowiedzi kandydatów na pytania zadawane przez członków komisji. Komisja dokonała wyboru na stanowisko Dyrektora Szpitala na posiedzeniu w dniu 2 lipca 2019 r. Zarząd Powiatu uchwałą¹⁷ z dnia 3 lipca 2019 r. zatrudnił wskazanego przez komisję kandydata na stanowisko Dyrektora.

(akta kontroli, str.: 1074-1139)

1.4. Zgodnie z umową zawartą z NFZ oraz Regulaminem Organizacyjnym, ZOZ w Łęczycy udzielał świadczeń opieki zdrowotnej w Szpitalu im. Świętej Faustyny Kowalskiej z siedzibą w Łęczycy¹⁸, w Przychodni Specjalistycznej w Łęczycy¹⁹ oraz

¹¹ Oddział Noworodków oraz Oddział Anestezjologii i Intensywnej Terapii

¹² Uchwała nr VII/43/19 z dnia 27 marca 2019 r.

¹³ Protokół z posiedzenia Komisji z dnia 14.05.2019 r.

¹⁴ Miesięcznik „Służba Zdrowia”

¹⁵ Uchwała nr 47/2019 z dnia 15 maja 2019 r.

¹⁶ Zaprezentowało się czterech kandydatów

¹⁷ Uchwała nr 67/2018 r.

¹⁸ W Szpitalu funkcjonowały następujące Oddziały: Oddziały: Wewnętrzny I, Pododdział Diabetologii i chorób Metabolicznych, Wewnętrzny II, Noworodków, Laryngologiczny, Anestezjologii i Intensywnej Terapii, Izba Przyjęć, Chirurgiczny, Pododdział

Gminnym Ośrodku Zdrowia w Górze Świętej Małgorzaty²⁰. Szpital w okresie objętym kontrolą dysponował 197 łóżkami. Liczba zatrudnionych pracowników szpitala ogółem wynosiła odpowiednio na koniec roku 2020 r – 593 osoby, 2021 – 600 osób i na połowę 2022 r. – 580 osób²¹. Liczba pacjentów hospitalizowanych wyniosła 14.009 na koniec 2020 r, 15.848 na koniec 2021 r. i 7.369 na połowę 2022 r. Odpowiednio liczba pacjentów leczonych ambulatoryjnie wyniosła 48.930; 59.334 i 33.731. ZOZ w Łęczycy zawarł z Narodowym Funduszem Zdrowia umowy na udzielanie świadczeń zdrowotnych o wartości 50.746,7 tys. zł w 2020 r. 56.536,2 tys. zł w 2021 r. i 29.032,4 tys. zł według stanu na połowę 2022 r.

(akta kontroli, str. 1146; 224-257)

1.5. Przeprowadzone w ZOZ w Łęczycy oględziny potwierdziły, że Szpital nie we wszystkich przypadkach podawał do wiadomości świadczeniobiorców informacje wskazane w § 11 ust. 1 oraz ust. 4 OWU. (Szczegółowy opis znajduje się w *Sekcji stwierdzone nieprawidłowości.*)

(akta kontroli, str.: 1372-1378)

1.6. Regulamin organizacyjny Szpitala w zakresie procedury postępowania związanej z hospitalizacją zakładał hospitalizację w trybie planowym i nagłym. Regulamin zakładał przyjmowanie pacjentów w trybie planowym do poniedziałku do piątku poprzez zapisy na listę osób oczekujących na udzielenie świadczenia zdrowotnego prowadzoną przez poszczególne komórki organizacyjne Szpitala.

Dyrektor Szpitala zarządzeniem²² wprowadził do regulaminów organizacyjnych oddziałów szpitalnych zasady przyjęcia pacjenta do Szpitala w ZOZ w Łęczycy. Zgodnie z przyjętą procedurą pacjent zgłaszał się do Izby Przyjęć planowych ze skierowaniem w celu dokonania rejestracji i innych czynności administracyjnych niezbędnych do przyjęcia na oddział szpitalny. Przyjęcie pacjenta do planowej hospitalizacji poprzedzone jest ustaleniem terminu przyjęcia do szpitala przez lekarza oddziału do którego skierowany jest pacjent. Przyjęcie pacjentów do szpitala w trybie nagłym odbywa się poprzez Szpitalny Oddział Ratunkowy. W pierwszej kolejności świadczenia zdrowotne udzielane są pacjentom w stanie bezpośredniego zagrożenia życia. Lekarz SOR po ustaleniu rodzaju schorzenia kwalifikuje chorego do dalszego leczenia we właściwym oddziale szpitalnym.

Zarządzeniem²³ Dyrektora wprowadzona została obowiązek prowadzenia list oczekujących w ZOZ w Łęczycy. Lekarze prowadzący oddziały szpitalne zobowiązani zostali do prowadzenia i nadzorowania w oddziałach list oczekujących zaś Pielęgniarka Naczelna została zobowiązana, przy współpracy z lekarzami

Urazowo Ortopedyczny, Dziecięcy, Szpitalny Oddział Ratunkowy, Ginekologiczno-Położniczy, Blok operacyjny, Apteka, Punkt Szczepień.

¹⁹ W Przychodni Specjalistycznej (Łęczycza ul. Zachodnia 6) funkcjonowały następujące Poradnie: Alergologiczna dla dzieci, Diabetologiczna, Endokrynologiczna, Medycyny Sportowej, Kardiologiczna, Chorób naczyń, Medycyny Pracy, Dermatologiczno-Wenerologiczna, Neurologiczna, Alergologiczna, Onkologiczna, Gruźlicy i Chorób Płuc, Anestezjologiczna, Rehabilitacyjna, Ginekologiczno-Położnicza, Chirurgii-Ogólnej, Chirurgii Urazowo-Ortopedycznej, Okulistyczna, Otolaryngologiczna, Logopedyczna, Urologiczna, Pracownia środków pomocniczych, W przychodni działało również pięć gabinetów zabiegowych oraz Zespół Pracowni Diagnostycznych, w tym pracownie: a) Patomorfologii, b) Endoskopowa, c) Diagnostyki Kardiologicznej, Zespół Pracowni Diagnostyki Obrazowej w tym: Pracownia RTG, Pracownia USG i Pracownia Tomograficzna, Zespół Pracowni Laboratoryjnych w tym pracownie: a) Analityki, b) Biochemii, c) Hematologii, d) Bakteriologii, e) Hormonów, f) Serologii. W Przychodni Specjalistycznej (Łęczycza ul. Kilińskiego 4) funkcjonowały: Poradnia Medycyny Paliatywnej i Walki z Bólem oraz Zdrowia Psychicznego i Leczenia Uzależnień a także Hospicjum domowe.

²⁰ W Gminnym Ośrodku Zdrowia działały: Poradnia lekarza POZ, Poradnia Pielęgniarki POZ, Poradnia Położnej POZ, Punkt Szczepień, Gabinet Diagnostyczno-zabiegowy, Gabinet medycyny szkolnej, Nocna i Świąteczna Opieka Zdrowotna, Gabinet Medycyny Szkolnej w Szkole Podstawowej w Sługach.

²¹ W tym liczba pracowników medycznych o których mowa w Centralnym Wykazie Pracowników Medycznych (Art. 17 ustawy z dnia 28 kwietnia 2011 r. o systemie informacji w ochronie zdrowia Dz. U. z 2021 r. poz. 666, ze zm.) wynosiła odpowiednio na koniec roku 2020 – 416 osób, 2021 r. – 439 osób i na połowę 2022 – 425 osób.

²² Zarządzenie nr 28/O221/QZ z dnia 28 maja 2021 r.

²³ Zarządzenie nr 37/2021/QZ z dnia 14 lipca 2021 r.

poradni specjalistycznych do prowadzenia i nadzorowania list oczekujących w zakresie działania Przychodni Specjalistycznej – ambulatoryjnej opieki specjalistycznej. Lekarze kierujący pracownikami diagnostycznymi zostali zobowiązani do prowadzenia i nadzorowania list oczekujących w pracowniach udzielających świadczeń zdrowotnych w trybie ambulatoryjnym na podstawie umowy z NFZ, a Kierownik Zespołu Pracowni Rehabilitacji doprowadzenia i nadzorowania list oczekujących w jego jednostce organizacyjnej. Zarządzenie nałożyło obowiązek prowadzenia list oczekujących wyłącznie w formie elektronicznej.

Liczba oczekujących pacjentów stabilnych na świadczenia zdrowotne udzielane w ZOZ w Łęczycy wynosiła odpowiednio na koniec 2020 r. – 2.655 osób, na koniec 2021 r. – 2.786 osób i na pierwsze półrocze 2022 r. – 3.251 osób. W kontrolowanym okresie brak było przypadków pilnych oczekujących na udzielenie świadczenia zdrowotnego. Największa liczba osób oczekiwała na poradę kardiologiczną, odpowiednio na koniec roku 2020 – 605 osób, 2021 r. – 573 osób i 2022 (I-półrocze) – 739. Czas oczekiwania na poradę kardiologiczną wynosił od 120 dni na koniec 2020 r; 116 dni na koniec 2021 r. i 152 dni w 2022 r. (30.06). Na dwadzieścia sześć jednostek organizacyjnych Szpitala udzielających świadczeń zdrowotnych czas oczekiwania na wizytę wydłużył się w trzynastu jednostkach

(akta kontroli, str.: 224-257, 1144-1145; 1147-1152)

1.7 Badanie dwóch oddziałów Szpitala²⁴ wykazało, że kwalifikacje personelu w postaci specjalności, stopnia specjalizacji, doświadczenia zawodowego, wymaganych szkoleń i kompetencji odpowiadały wymogom rozporządzenia w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu leczenia szpitalnego²⁵ Również czas pracy personelu wykazanego w załączniku do umowy z NFZ był zgodny z harmonogramami pracy Szpitala.

W Szpitalu nie zostały zachowane minimalne normy zatrudnienia pielęgniarek, ustalone w sposób określony w art. 50 ust. 1 udl²⁶. ZOZ w Łęczycy nie dochował również zasad § 6 ust. 1 i 2 OWU, zgodnie z którym zmiany w harmonogramie wymagają zgłoszenia Prezesowi NFZ albo dyrektorowi oddziału wojewódzkiego NFZ. *(Szczegółowy opis został przedstawiony w sekcji stwierdzone nieprawidłowości)*

(akta kontroli, str.: 1153-1253)

1.8 Oględziny dokumentacji 10 sztuk aparatury medycznej o najwyższej wartości wykorzystywanych do udzielania świadczeń zdrowotnych w Oddziałach Szpitalnych – Wewnętrzny II i Chirurgicznym wykazały, że ZOZ w Łęczycy w okresie objętym kontrolą zgodnie z art. 90 ust. 6-9 ustawy z dnia 20 maja 2010 r. o wyrobach medycznych²⁷ posiadał dokumentację potwierdzającą m.in. wykonane naprawy i działań serwisowych, oraz daty wykonania tych czynności i terminy następnych konserwacji.

(akta kontroli, str.: 1141-1143; 1388-1391)

1.9 ZOZ w Łęczycy zawierał umowy na udzielenie świadczeń zdrowotnych po przeprowadzaniu konkursu ofert²⁸ na podstawie art. 26 ust. 3 udl. Konkursy

²⁴ Badaniem objęto Oddział Wewnętrzny II i Oddział Chirurgiczny po jednym miesiącu lat 2020-2022 (I-półrocze).

²⁵ Załącznik nr 3 do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 22 listopada 2013 r. w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu leczenia szpitalnego (Dz. U. z 2021 r. poz. 290, ze zm.)

²⁶ Ustalone na podstawie rozporządzenie Ministra Zdrowia z 28 grudnia 2012 r. w sprawie sposobu ustalania minimalnych norm zatrudnienia pielęgniarek i położnych w podmiotach leczniczych niebędących przedsiębiorcami (Dz. U. poz. 1545.).

²⁷ Dz. U. z 2021 r. poz. 1565. – uchylona z dniem 26 maja 2022 r. Obecnie obowiązuje ustawa z 7 kwietnia 2022 r. o wyrobach medycznych (Dz. U. poz. 974).

²⁸ Szczegółowym badaniem objęte zostały trzy umowy zawarte w wyniku przeprowadzonego konkursu oraz trzy umowy zawarte bez przeprowadzonego konkursu. Badaniem objęto umowy o największej wartości zawarte w latach 2020-2022 (I-półrocze). Umowy były zawierane z podmiotami prowadzącymi działalność gospodarczą.

przeprowadzane były zgodnie z przepisami art. 26, 26a, 27 udl oraz zarządzeniem²⁹ w sprawie przyjęcia Regulaminu Konkursu Ofert na udzielania świadczeń zdrowotnych w ZOZ Łęczycy. Regulamin określał tryb pracy komisji konkursowej oraz zasady postępowania w sprawie udzielenia zamówienia na realizację świadczeń zdrowotnych w tym: zasady działania komisji konkursowej, przedmiot konkursu, tryb wszczynania i ogłaszania konkursu ofert, tryb składania ofert, dokonywanie zmian i modyfikacji ofert, tryb otwarcia i oceny złożonych ofert, wymagana do sporządzenia dokumentacja z przebiegu konkursu, zasady rozstrzygnięcia konkursu oraz przyjęte środki odwoławcze.

W przypadku umów zawieranych po przeprowadzonym konkursie tryb ich zawierania był zgodny z ww. Zarządzeniem Dyrektora ZOZ, tj. każdorazowo Dyrektor ZOZ zarządzeniem³⁰ ogłaszał konkurs ofert oraz powoływał Komisję konkursową. Komisja składała każdorazowo oświadczenia o swojej bezstronności, przeprowadzała procedurę otwarcia i sprawdzenia ofert pod względem formalno-prawnym, przeprowadzała negocjacje z oferentem dot. ceny za wykonanie świadczenia, oraz sporządzała z przeprowadzonego konkursu ofert protokół. Po rozstrzygnięciu konkursu Komisja podawała do wiadomości informację o jego wynikach oraz przedkładała Dyrektorowi rekomendacje w sprawie zawarcia z oferentami umów na świadczenie opieki zdrowotnej w danym zakresie. Szpital zgodnie z art. 26a ustawy udl przeprowadzał szacowanie wartości zamówienia poprzez wskazanie szacunkowego wynagrodzenia w poprzednim roku obrotowym z uwzględnieniem prognozowanego na kolejny rok średniorocznego wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych. Szacunkowa wartość środków finansowych była określana w odniesieniu do poszczególnych komórek organizacyjnych Szpitala w których przygotowywany był konkurs ofert na udzielania świadczeń zdrowotnych. Umowy bez przeprowadzonego postępowania konkursowego zostały zawarte na podstawie art. 26 ust. 4a udl, tj. ich wartość nie przekraczała wyrażonej w złotych równowartości kwoty 30.000 euro liczonej wg średniego kursu złotego w stosunku do euro, ustalanego zgodnie z art. 3 ust. 2 pkt. 2 ustawy Prawo zamówień publicznych³¹.

W umowach zawieranych w wyniku przeprowadzonego konkursu oraz bez przeprowadzonego konkursu zawarto postanowienia szczegółowe zgodnie z art. 27 udl, w tym m.in.: szczegółowe wskazanie zakresu udzielanych świadczeń zdrowotnych, określenie sposobu organizacji udzielania świadczeń zdrowotnych, określenie rodzajów i sposobu kalkulacji należności, jaką udzielający zamówienia przekazuje przyjmującemu zamówienie z tytułu realizacji zamówienia oraz ustalenie zasad rozliczeń oraz zasad i terminów przekazywania należności, przyjęcie przez przyjmującego zamówienie obowiązku poddania się kontroli przeprowadzanej przez ZOZ. W okresie objętym kontrolą łączna wartość zrealizowanych umów zawartych w trybie konkursowym i bez przeprowadzonego postępowania konkursowego wyniosła 30.975,0 tys. zł.³²

(akta kontroli, str.: 1234-1371; 1402-1408; 1425-1439)

1.10 Regulamin Organizacyjny ZOZ w Łęczycy stanowił, że świadczenia zdrowotne udzielane są ze środków publicznych osobom ubezpieczonym oraz innym osobom, uprawnionym do tych świadczeń na podstawie odrębnych przepisów, nieodpłatnie, za częściową odpłatnością lub całkowitą odpłatnością.

²⁹ Zarządzenie nr 52/2020/QZ z dnia 5 października 2020 r.

³⁰ Zarządzenie nr 23/2021/QZ z dnia 21.05.2021r. oraz Zarządzenie nr 41/2018/QZ z dnia 14.12.2018 r.

³¹ ustalenie kursu na podstawie art. 35 ust. 3 ustawy Pzp, obowiązującej do dnia 31 grudnia 2020 r.

³² Szpital bez postępowania konkursowego zawarł odpowiednio 36 umów w 2020 r o wartości 1.230,0 tys. zł; w 2021 – 73 umowy o wartości 3.241,2 tys. zł i w 2022 (I-półrocze) – 25 umów o wartości 306,6 tys. zł. Wartość umów zawartych w trybie konkursowym wyniosła odpowiednio : w 2020 r – 108 umów o wartości 9.382,1 tys. zł; w 2021 – 96 umów o wartości 9.697,7 tys. zł i w 2022 (I-półrocze) – 111 umów o wartości 7.117,4 tys. zł.

Oplaty z udzielenie świadczenia zdrowotnego inne niż finansowane ze środków publicznych pobierane były w ZOZ w Łęczycy na podstawie obowiązującego w Zespole cennika³³. Oplaty mogły być pobierane w punkcie pobrań Zespołu Pracowni Diagnostyki Laboratoryjnej, rejestracji Zespołu Pracowni Diagnostyki Obrazowej a w pozostałych przypadkach w Kasie Zespołu. Regulamin wskazywał również, że w przypadku przechowywania zwłok pacjenta powyżej 72 godzin Zespół pobiera opłaty według obowiązującego cennika. Pobieranie opłat za badania płatne w ww. pracowniach diagnostycznych zostały powierzone w zakresach obowiązków zatrudnionych w nich Rejestratorów Medycznych.

Według zapisów na wyodrębnionym koncie księgowym³⁴ „Inne usługi medyczne”, wartość zrealizowanych świadczeń wyniosła w kontrolowanym okresie ogółem 4.192,1 tys. zł. w tym 1.482,0 tys. zł w 2020 r; 1.803,5 tys. zł w 2021 r i 906,6 tys. zł. w 2022 r. (I połowa).

Szpital w okresie objętym kontrolą realizował świadczenia za które pobierane były opłaty w następujących zakresach:

- a) badania USG – 1.386 badań w 2020 r, 2.006 w 2021 r. i 1.057 w 2022 r. (I-półrocze),
- b) badania RTG – 3.923 badań w 2020 r; 7.082 w 2021 i 3.628 w 2022 r. (I-półrocze),
- c) badania laboratoryjne – 51.599 badań w 2020 r; 60.438 w 2021 i 30.725 w 2022 r. (I-półrocze),
- d) świadczenia hospitalizacji obejmujące pacjentów nieubezpieczonych - 91 w 2020 r; 137 w 2021 i 80 w 2022 r. (I-półrocze),
- e) przechowywanie zwłok - 24 w 2020 r; 27 w 2021 i 8 w 2022 r. (I-półrocze).

(akta kontroli, str.: 260-357)

1.11 Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Łęczycy w 2020 r. nie przeprowadzał kontroli Szpitala. Inspektor w 2021 r. przeprowadził kontrole w ZOZ w Łęczycy:

- a) w zakresie³⁵ przestrzegania przepisów Rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie ustanowienia, określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem epidemii³⁶. Przeprowadzone kontrole nie wykazały nieprawidłowości.
- b) w zakresie żywienia w szpitalach³⁷ w związku z pismem³⁸ Łódzkiego Powiatowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego. Przeprowadzona kontrola nie stwierdziła nieprawidłowości.
- c) w zakresie oceny stanu sanitarnego zaplecza szpitala, stan sanitarno-higieniczny zakładu, gospodarka odpadami medycznymi. Kontrola zrealizowana pod kątem zagrożenia COVID – 19.³⁹ Kontrola nie wykazała nieprawidłowości.

³³ Zarządzenie nr 35/2022/QZ Dyrektora ZOZ w Łęczycy z dnia 8 sierpnia 2022 r. w sprawie wprowadzenia nowego cennika świadczeń usług zdrowotnych.

³⁴ Konto 700. Od 2021 r. konto 701 – usługi medyczne płatne bezpośrednio przez świadczeniobiorców (badania laboratoryjne, usługi RTG i USG, świadczenia na SOR i oddziałach dla pacjentów nieubezpieczonych)

³⁵ Kontrola Ep/9/157/21 z 23.12.2021 r.; BŻ/7/155/21 z 14.10.2021 r.; Ep/9/82/21 z 28.09.2021 r.; HK/5/176/21 z dnia 28.09.2021 r.; Ep/9/21 z dnia 28.09.2021 (dwie kontrole: Szpitala i Oddziału Chirurgicznego i Dziecięcego); Ep/9/72/21 z dnia 10.09.2021 r.; Ep/10/8/2021 z dnia 30.03.2021 r.; Ep/10/1/21 z dnia 10.03.2021 r.

³⁶ Rozporządzenie z dnia 6 maja 2021 r. Dz. U. z 2021 r. poz. 861 ze zm. (obowiązujące do dnia 27 lutego 2022 r.)

³⁷ Kontrola BŻ/7/154/21 z dnia 14.10.2021

³⁸ Pismo z dnia 28.06.2021 r. znak: LPWIS.NSHŻ.9011.3.20.2021

³⁹ Kontrola HK/699/2021 z dnia 28.09.2021 r.

- d) w zakresie szczepień ochronnych zrealizowanych w Szpitalnym Oddziale Ratunkowym oraz na Oddziale Noworodkowym⁴⁰. Kontrola nie wykazała nieprawidłowości.
- e) w zakresie stanu czystości bieżącej, zabezpieczenia przeciwepidemicznego, postępowania z odpadami medycznymi, bielizną szpitalną, procedur szpitalnych i stosowania środków ochrony indywidualnej na Szpitalnym Oddziale Ratunkowym i Oddziale Noworodków⁴¹. Kontrola nie wykazała nieprawidłowości.
- w 2022 r. (I-półrocze) Inspektor przeprowadził kontrole Szpitala:

- a) w zakresie przestrzegania przepisów higieniczno-sanitarnych w środowisku pracy na Oddziale Dziecięcym i Oddziale Wewnętrznym I⁴². Kontrola nie wykazała nieprawidłowości.
- b) w zakresie⁴³ stanu czystości bieżącej, zabezpieczenia przeciwepidemicznego, postępowania z odpadami medycznymi, bielizną szpitalną, procedur szpitalnych i stosowania środków ochrony indywidualnej na Oddziale Wewnętrznym I oraz Oddziale Dziecięcym. Kontrola wykazała brak płuczek-dezynfekatorów i kaczek wielorazowego użytku, brak przeszkleń ścianek i drzwi przy użyciu szkła bezpiecznego oraz brak możliwości skutecznego mycia i dezynfekcji w pomieszczeniach Oddziału Dziecięcego. Odstąpiono od wydania decyzji w ww. sprawach ze względu na zatwierdzony w dniu 13.06.2022 r. plan modernizacji szpitala.
- c) w zakresie⁴⁴ stanu czystości bieżącej, zabezpieczenia przeciwepidemicznego, postępowania z odpadami medycznymi, bielizną szpitalną, procedur szpitalnych i stosowania środków ochrony indywidualnej w Pracowni Badań Endoskopowych. Kontrola stwierdziła brak pokoju z co najmniej jednym stanowiskiem wybudzeniowym dla pacjentów z wykonanym znieczuleniem. Odstąpiono od wydania decyzji w ww. sprawach ze względu na zatwierdzony w dniu 13.06.2022 r. plan modernizacji szpitala.
- d) w zakresie realizacji szczepień ochronnych w Poradni Medycyny Pracy⁴⁵, Szpitalnym Oddziale Ratunkowym⁴⁶ oraz Oddziale Noworodkowym⁴⁷. Kontrole nie wykazały nieprawidłowości.
- e) W zakresie oceny stanu żywienia pacjentów w szpitalu⁴⁸. Kontrola nie wykazała nieprawidłowości.

Ponadto w Szpitalu zostały przeprowadzone kontrole przez:

- 1) Starostwo Powiatowe w Łęczycy (SOZ.8024.1.2022.BS z dnia 7.01.2022 r.) w zakresie analizy płynności finansowej ZOZ w Łęczycy oraz stopnia wdrożenia programu umożliwiającego precyzyjne sporządzanie rachunków zysków i strat dla poszczególnych oddziałów szpitala. Kontrola wskazała na ryzyko utraty płynności finansowej szpitala ze względu na brak zdolności do akumulowania środków finansowych. Kontrola wskazała również na brak pisemnych instrukcji postępowania w zakresie obsługi wdrażanego w szpitalu systemu umożliwiającego rozliczanie przychodów i kosztów poszczególnych oddziałów.

⁴⁰ Kontrola MP/10/21 z dnia 10.09.2021 r.

⁴¹ Kontrola Ep/9/73/21 z dnia 10.09.2021 r.

⁴² Kontrola HP/14/34/22 z dnia 14.06.2022 r.

⁴³ Kontrola Ep/9/80/22 z dnia 14.06.2022 r.

⁴⁴ Kontrola Ep/9/83/22 z dnia 24.06.2022 r.

⁴⁵ Kontrola nr Ep/10/27/22 z dnia 28.06.2022 r.

⁴⁶ Kontrola nr Ep/10/28/22 z dnia 28.06.2022 r.

⁴⁷ Kontrola nr Ep/10/29/22 z dnia 28.06.2022 r.

⁴⁸ Kontrola BŻ7/100/22 z dnia 15.06.2022 r. w związku z pismem LPWIS znak:NSHŻ.9020.3.5.2022 z 30.05.2022 ws. Programu oceny stanu żywienia pacjentów w szpitalach i zoż na podstawie jadłospisów/posiłków.

- 2) Najwyższą Izbę Kontroli (*P/21/055. Wystąpienie z dnia 24.08.2021 r.*) w zakresie funkcjonowania szpitala w warunkach pandemii COVID-19. Kontrola we wnioskach pokontrolnych wskazała na konieczność a) zaktualizowania procedury QP-4/E – „Postępowanie w przypadku podejrzenia zachorowania na COVID-19 spowodowane koronawirusem SARS-CoV-2 w przypadku wydzielenia oddziału dla pacjentów zarażonych tym wirusem, b) Dostosowanie pomieszczeń do wymagań rozporządzenia Ministra Zdrowia⁴⁹, c) rzetelnego informowania pacjentów o poradniach udzielających teleporad d) rejestrowania zamówień publicznych udzielanych z pominięciem trybu przewidzianego w Prawie Zamówień Publicznych w sposób wymagany przepisami wewnętrznymi szpitala. ZOZ w Łęczycy pismem z dnia 17 września 2021 r. poinformował Izbę o sposobie wykonania ww. wniosków pokontrolnych.
- 3) Wojewódzki Ośrodek Medycyny Pracy - Centrum Profilaktyczno-Lecnicze w Łodzi (*Kontrola 4/2020 zrealizowana w okresie 28.05-3.06. 2020 r.*) w zakresie wykonywania badań lekarskich kandydatów do szkół ponadpodstawowych, ponadgimnazjalnych i wyższych oraz uczniów tych szkół i studentów. Kontrola wykazała m.in. braki konsultacji specjalistycznych określonych we wskazówkach metodycznych do badań profilaktycznych, braki w wykonywaniu badań laboratoryjnych i badań dodatkowych, nieuzasadnione przypadki skracania terminu następnych badań, braki pieczęci i podpisu lekarza pod badaniem. Wyjaśnienia dotyczące ww. nieprawidłowości zostały złożone przez Kierownika Poradni Medycyny Pracy we wskazanym w wystąpieniu pokontrolnym terminie.
(akta kontroli, str.: 11-203)

Stwierdzona
nieprawidłowość

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1) Szpital nie przestrzegał zasad wynikających z art. 49 udl oraz rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie sposobu przeprowadzania konkursu na niektóre stanowiska kierownicze w podmiocie leczniczym niebędącym przedsiębiorcą. W ZOZ w Łęczycy na stanowiskach o których mowa w art. 49 ust. 1 udl zatrudnionych było 17 osób, w tym dwie osoby zatrudnione zostały na podstawie przeprowadzonego konkursu, a pozostałym powierzono obowiązki.

Szpital przeprowadził ostatnie postępowanie konkursowe na stanowisko pielęgniarki oddziałowej w roku 2012, a na stanowisko ordynatorów oddziałów szpitalnych w 2017 r. W wyniku przeprowadzonego konkursu na stanowiska pielęgniarek/położnych oddziałowych oddziałów: Bloku Operacyjnego, Oddziału Laryngologicznego, w dwóch przypadkach nie zostały wyłonione kandydatury z powodu braku ofert. (Oddział Noworodków oraz Oddział Anestezjologii i Intensywnej Terapii). Postępowania konkursowe na stanowiska ordynatorów Oddziałów Szpitalnych: Laryngologicznego, Szpitalnego Oddziału Ratunkowego, Wewnętrznego, Ginekologiczno-Położniczego nie zostały rozstrzygnięte z powodu braku ofert. Dyrektor ZOZ, na podstawie art. 49 ust. 4 udl wskazał do zatrudnienia lekarzy na pełniących obowiązki ordynatorów ww. oddziałów.

Dyrektor ZOZ wyjaśnił, że: „(...) Mając na uwadze doświadczenia związane z ogłoszonymi ostatnio postępowaniami, które generowały koszty nie przynosząc rezultatów w postaci wyłonienia kandydatów do zatrudnienia ówczesny Dyrektor nie zarządzał kolejnych konkursów. Przyczyną tego stanu rzeczy i powierzenia pełnienia obowiązków na stanowiskach wymienionych w art. 49 ust. 1 udl można

⁴⁹ Rozporządzenie z dnia 26 marca 2019 r. w sprawie szczegółowych wymagań, jakimi powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą (Dz. U. z 2022 r. poz. 402)

upatrywać zatem w braku zainteresowania objęciem stanowisk konkursowych oraz niechęcią do udziału w procedurze konkursowej. Jako przyczynę braku zarządzenia kolejnych postępowań konkursowych w latach 2020 -2022 wskazać można ogłoszenie stanu epidemii wymuszającego w trybie pilnym podejmowanie licznych decyzji organizacyjnych koniecznych do zabezpieczenia realizacji zadań związanych z diagnozowaniem i leczeniem pacjentów z podejrzeniem i zakażeniem Sars-Cov-2."

(akta kontroli, str.: 1002-1073; 1388-1391)

2) W Szpitalu nie zostały zachowane minimalne normy zatrudnienia pielęgniarek, ustalone w sposób określony art. 50 ust. 1 udl. ZOZ w Łęczycy nie dochował również zasad § 6 ust. 1 i 2 OWU, zgodnie z którym zmiany w harmonogramie wymagają zgłoszenia Prezesowi NFZ albo dyrektorowi oddziału wojewódzkiego NFZ.

Kontrola wybranych celowo dwóch oddziałów Szpitala w zakresie zatrudniania kadry medycznej wykazała, że:

a) różnica pomiędzy faktycznym stan zatrudnienia lekarzy i pielęgniarek a ich liczbą zgłoszoną do NFZ (wykazaną w załączniku nr 2 „Harmonogram-zasoby” do umowy):

- w Oddziale Wewnętrznym w kwietniu 2022 r. - trzy osoby, w lipcu 2021 – jedna osoba i w czerwcu 2020 r. – jedna osoba,
- w Oddziale Chirurgicznym w kwietniu 2022 r - trzy osoby, w lipcu 2021 – jedna osoba;

Jak wyjaśnił Dyrektor ZOZ, „(...) brak bieżącej aktualizacji danych w Portalu Świadczeniodawcy spowodowany był brakiem skutecznej organizacji pracy pracowników odpowiedzialnych za obsługę portalu.”

b) różnica pomiędzy minimalną normą zatrudnienia a liczbą pielęgniarek faktycznie zatrudnionych:

- w Oddziale Wewnętrznym w kwietniu 2022 r. wynosiła 0,94 etatu, a w czerwcu 2020 r. wynosiła 0,72 etatu,
- w Oddziale Chirurgicznym w kwietniu 2022 r. wynosiła 1,9 etatu, a w czerwcu 2020 r. wynosiła 3,37 etatu;

Jak wyjaśnił Dyrektor ZOZ, „W badanych oddziałach szpitalnych, różnica pomiędzy minimalną normą zatrudnienia, a faktycznym stanem zatrudnienia wynika z braku personelu pielęgniarskiego na rynku pracy, rezygnacji ze świadczenia przy w związku z przejściem na emeryturę oraz z dużej rotacji tej grupy zawodowej związanej m.in. z warunkami płacowymi. ZOZ w Łęczycy nie jest w stanie konkurować z innymi podmiotami leczniczymi zapewniającymi lepsze warunki płacowe dla kadr medycznych. Jednak czynimy starania w celu pozyskania pielęgniarek poprzez zgłaszanie ofert pracy do urzędów pracy oraz prowadzenie indywidualnych rozmów z zainteresowanymi osobami. Zaznaczyć należy, że w celu zapewnienia optymalizacji jakości opieki nad pacjentem, szpital zatrudnia opiekunów medycznych, współpracujących z personelem placówki, zarówno pod względem medycznym jak i opiekuńczo-społecznym.”

(akta kontroli, str.: 1153-1253; 1409-1424)

3) Szpital nie we wszystkich przypadkach podawał do wiadomości świadczeniobiorców informacje wskazane w § 11 ust. 1 oraz ust. 4 OWU. Oględziny przeprowadzone w miejscu wykonywania świadczeń zdrowotnych ZOZ w Łęczycy w zakresie informacji dla świadczeniobiorców wymaganych w § 11 ust. 1 i ust. 4 OWU wykazały następujące nieprawidłowości:

- w Szpitalu brak było wymaganych w §11 ust. 1 OWU informacji dla świadczeniobiorców o udogodnieniach dla osób niepełnosprawnych. W holu Szpitala znajdowała się jedynie informacja o możliwości dojazdu windą dla osób niepełnosprawnych (w szpitalu funkcjonuje ponadto podjazd dla osób niepełnosprawnych oraz toalety przystosowane dla osób niepełnosprawnych. Przed budynkiem szpitala wydzielone zostały dwa miejsca do parkowania dla osób niepełnosprawnych).
- w Szpitalu brak było wymaganych § 11 ust. 4 OWU informacji:
 - a) w punkcie szczepień brak było tablicy informacyjnej zawierającej: a) trybu składania skarg i wniosków u świadczeniodawcy; b) praw pacjenta; c) zasad potwierdzania prawa do świadczeń; d) adresu oraz numerów telefonów najbliższego miejsca, w którym są udzielane świadczenia nocnej i świątecznej opieki zdrowotnej; e) numerów telefonów alarmowych "112" i "999" obsługiwanych w ramach systemu powiadamiania ratunkowego; f) adresu i numeru bezpłatnej infolinii Biura Rzecznika Praw Pacjenta; g) adresu i numeru telefonu właściwej miejscowo komórki do spraw skarg i wniosków NFZ; h) adresu i numeru telefonu właściwej komórki wskazanej przez Prezesa NFZ, w której świadczeniobiorca uzyska informację o możliwości udzielenia świadczenia opieki zdrowotnej przez innych świadczeniodawców, którzy zawarli umowę z NFZ, średnim czasie oczekiwania na dane świadczenie opieki zdrowotnej oraz o pierwszym wolnym terminie udzielenia świadczenia; i) informacji o możliwości i sposobie zapisania się na listę oczekujących na udzielenie świadczenia.
 - b) w poradni logopedycznej brak było tablicy informacyjnej: a) trybu składania skarg i wniosków u świadczeniodawcy; b) praw pacjenta; c) zasad potwierdzania prawa do świadczeń; d) adresu oraz numerów telefonów najbliższego miejsca, w którym są udzielane świadczenia nocnej i świątecznej opieki zdrowotnej; e) numerów telefonów alarmowych "112" i "999" obsługiwanych w ramach systemu powiadamiania ratunkowego; f) adresu i numeru bezpłatnej infolinii Biura Rzecznika Praw Pacjenta; g) adresu i numeru telefonu właściwej miejscowo komórki do spraw skarg i wniosków NFZ; h) adresu i numeru telefonu właściwej komórki wskazanej przez Prezesa NFZ, w której świadczeniobiorca uzyska informację o możliwości udzielenia świadczenia opieki zdrowotnej przez innych świadczeniodawców, którzy zawarli umowę z NFZ, średnim czasie oczekiwania na dane świadczenie opieki zdrowotnej oraz o pierwszym wolnym terminie udzielenia świadczenia; i) informacji o możliwości i sposobie zapisania się na listę oczekujących na udzielenie świadczenia; j) godzin udzielania świadczenia. *(informacja o godzinach udzielania świadczenia w poradni logopedycznej była umieszczona w holu przy wejściu głównym do szpitala.)*
- w Gminnym Ośrodku Zdrowia w Górze Św. Małgorzaty ZOZ w Łęczycy brak było wymaganych w §11 ust. 1 OWU informacji na temat udogodnień dla osób niepełnosprawnych. *(podjazd dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich zainstalowany był na tyłach budynku od strony wewnętrznego parkingu Urzędu Gminny).*
- w budynku ZOZ przy ul. Kilińskiego 4 w Łęczycy brak było wymaganych §11 ust. 1 OWU informacji na temat godzin udzielania świadczeń oraz udogodnień dla osób niepełnosprawnych. *(podjazd dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich zainstalowany był przy drugim wejściu do budynku do przychodni niepublicznej z której możliwe jest przejście do ww. poradni ZOZ w Łęczycy. Miejsca parkingowe dla osób niepełnosprawnych usytuowane były na wewnętrznym zamkniętym bramą wjazdową dziedzińcu budynku przychodni).*

Dyrektor ZOZ wyjaśnił, że: „Zespół Opieki Zdrowotnej w Łęczycy bierze udział w Programie „Dostępność Plus”, którego celem jest zapewnienie swobodnego dostępu do dóbr, usług oraz możliwości udziału w życiu społecznym i publicznym osób o szczególnych potrzebach oraz skoncentrowanie się na dostosowaniu przestrzeni publicznej, architektury, transportu i produktów do wymagań wszystkich obywateli. W związku z powyższym, wymagane w § 11 ust. 1 OWU informacje zostaną niezwłocznie uzupełnione we wszystkich jednostkach organizacyjnych po uzyskaniu środków finansowych z ww. programu.” Ponadto, Dyrektor ZOZ stwierdził, iż wymagane w § 11 ust. 1 OWU informacje dla pacjenta w punkcie szczepień oraz poradni logopedycznej nie zostały umieszczone przez pomyłkę, a brakujące informacje zostaną niezwłocznie uzupełnione.

(akta kontroli, str. 1372-1378; 1408)

OCENA CZĄSTKOWA

ZOZ w Łęczycy prawidłowo i terminowo realizował obowiązek zgłaszania zmian do rejestru podmiotów leczniczych, a treść obowiązującego w Szpitalu regulaminu organizacyjnego zawierała wszystkie wymagane prawem elementy. W Szpitalu wdrożone zostały również procedury ustalające kolejność świadczeniobiorców do dostępu do świadczeń medycznych. Użytkowany sprzęt i aparatura medyczna podlegała wymaganymi przez warunki eksploatacji przeglądom serwisowym. Najwyższa Izba Kontroli wskazuje, na nieprzestrzeganie przez ZOZ w Łęczycy zasad wynikających z art. 49 ust. 1 udl oraz rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie sposobu przeprowadzania konkursu na niektóre stanowiska kierownicze w podmiocie leczniczym niebędącym przedsiębiorcą. Szpitalu na stanowiskach o których mowa ww. przepisie zatrudnionych było 17 osób w tym dwie osoby zatrudnione zostały na podstawie przeprowadzonego konkursu a pozostałym powierzono obowiązki. ZOZ w Łęczycy nie we wszystkich przypadkach podawał do wiadomości świadczeniobiorców informacje wskazane w § 11 ust. 1 oraz ust. 4 OWU. W Szpitalu nie zostały zachowane minimalne normy zatrudnienia pielęgniarek, ustalone w sposób określony art. 50 ust. 1 udl. ZOZ w Łęczycy nie dochował również zasad § 6 ust. 1 i 2 OWU, zgodnie z którym zmiany w harmonogramie wymagają zgłoszenia Prezesowi NFZ albo dyrektorowi oddziału wojewódzkiego NFZ.

OBSZAR

2. Sytuacja ekonomiczno-finansowa szpitala.

Opis stanu faktycznego

2.1. Polityka rachunkowości obowiązująca w Szpitalu od 1 stycznia 2021 r.⁵⁰, zawierała elementy, o których mowa w art. 10 ust. 1 pkt 1-3 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości⁵¹ (dalej: ustawa o rachunkowości). Nie opisano natomiast systemu służącego ochronie danych i ich zbiorów, w tym dowodów księgowych, ksiąg rachunkowych i innych dokumentów stanowiących podstawę dokonanych w nich zapisów, co wymagane było treścią art. 10 ust. 1 pkt. 4 ww. ustawy. W polityce rachunkowości uwzględniono zasady wynikające z art. 7 ust. 1 pkt 5 ustawy o rachunkowości.

Stosownie do art. 10 ust.1 pkt 3 lit. „c” ustawy o rachunkowości, w polityce rachunkowości dokonano opisu systemu informatycznego, zawierającego wykaz programów, przy czym nie wskazano metod zabezpieczenia dostępu do danych i systemu ich przetwarzania, a ponadto określenie wersji oprogramowania i daty rozpoczęcia jego eksploatacji.

⁵⁰ wprowadzona zarządzeniem Nr 78/2020/QZ Dyrektora Zespołu Opieki Zdrowotnej w Łęczycy z dnia 28 grudnia 2020 r., wcześniej obowiązywała Polityka rachunkowości wprowadzona zarządzeniem Dyrektora Szpitala Nr 17 z dnia 30 grudnia 2006 r.

⁵¹ Dz.U. z 2021 r. poz. 217 ze zm.

W trakcie kontroli NIK, Dyrektor ZOZ uzupełnił – Zarządzeniem Nr 50/2022 z dnia 20 września 2022 r. - politykę rachunkowości o ww. brakujące elementy.

(akta kontroli str. 358-368, 1382, 1388, 1395-1400)

2.2. Dyrektor Szpitala uwzględnił w obowiązującej z dniem 1 stycznia 2021 r. polityce rachunkowości standardy rachunku kosztów, o których mowa w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 26 października 2020 r. w sprawie zaleceń dotyczących standardu rachunku kosztów u świadczeniodawców⁵², niemniej jednak w praktyce standardy nie były w pełni stosowane⁵³.

(akta kontroli str. 470-471)

2.3. Dyrektor ZOZ ustalał na lata 2020-2022 plany finansowe (zawierające prognozowane przychody oraz koszty), które zgodnie z art. 53 udl, stanowiły podstawę gospodarki Szpitala. Plan finansowy sporządzony na 2020 rok nie zachował się w dokumentacji ZOZ w Łęczycy, a plany finansowe na 2021 rok i na 2022 rok nie zawierały wszystkich elementów określonych w art. 31 ustawy o finansach publicznych, tj. brak w nich było planowanych na początek i na koniec roku stanów: należności, zobowiązań oraz środków pieniężnych. (Szczegółowy opis znajduje się w sekcji Stwierdzone nieprawidłowości)

Plany finansowe na 2021 rok i 2022 rok zostały sporządzone odpowiednio w miesiącach kwietniu i maju, a następnie podpisane przez kierownika jednostki i niezwłocznie przekazane do Rady Społecznej⁵⁴. W trakcie roku nie sporządzano aktualizacji planów finansowych z lat 2020-2021, a ostateczna wersja planu aktualizowana była podczas sporządzania sprawozdania z jego wykonania, o czym szerzej w sekcji „stwierdzone nieprawidłowości”.

Analiza sprawozdań z realizacji planów finansowych z lat 2020-2021 nie wykazała przypadku zrealizowania wyższych kosztów niż określone w planach finansowych. W latach 2020-2021 koszty planowane były w kwotach niższych lub równych niż planowane przychody. Natomiast w planie finansowym na 2022 rok, zaplanowano koszty⁵⁵ wyższe o 8.702.716,17 zł od planowanych przychodów⁵⁶. Podejmując decyzję o takim kształcie planu finansowego wzięto pod uwagę: zmniejszenie przychodów w związku z zakończeniem realizacji świadczeń „covidowych”, obowiązek wdrożenia przepisów wynikających z ustawy o sposobie ustalania najniższego wynagrodzenia zasadniczego niektórych pracowników zatrudnionych w podmiotach leczniczych oraz planowany wskaźnik inflacji.

(akta kontroli str. 369-426, 471)

2.4. Przychody ogółem⁵⁷ Szpitala w latach 2019-2021 uległy zwiększeniu o 7,4% oraz 24,4%, w stosunku do roku poprzedniego. Podstawę przychodów Szpitala stanowiły przychody uzyskane z NFZ i stanowiły około 90% przychodów ogółem w każdym roku kalendarzowym.⁵⁸ Kolejnym źródłem finansowania działalności były przychody ze sprzedaży pozostałych produktów⁵⁹, w tym m.in. odpłatnie świadczone usługi medyczne, przychody z wynajmu lokali oraz ze sprzedaży usług kotłowni. Mniej znaczące w strukturze przychodów były osiągnięte ze sprzedanych produktów pracodawcom (m. in. Medycyna Pracy)⁶⁰, stanowiące od 0,2% do 0,1% oraz inne

⁵² Dz.U. poz. 2045

⁵³ Vide punkt 2.4. stanu faktycznego oraz opis nieprawidłowości nr 2.

⁵⁴ Rada Społeczna nie przekazywała do Szpitala opinii dotyczącej planów finansowych na poszczególne lata.

⁵⁵ 79.136.648,93 zł

⁵⁶ 70.433.932,17 zł

⁵⁷ Ogółem wykonano przychody: w 2019 r. 56.359,3 tys. zł, w 2020 r. – 60.528,1 tys. zł (wzrost o 7,4% w stosunku do roku poprzedniego), w 2021 r. – 75.288,5 tys. zł (wzrost o 24,4% w stosunku do roku poprzedniego).

⁵⁸ Przychody z NFZ wynosiły: w 2019 r. – 50.329,9 tys. zł (89,3%), w 2020 r. – 54.385,2 tys. zł (89,8%), w 2021 r. – 67.599 tys. zł (89,8%), w I półroczu 2022 r. – 32.216,9 tys. zł (90,7%).

⁵⁹ Przychody kształtowały się: w 2019 r. – 3.689,1 tys. zł (6,5%), w 2020 r. – 3.623 tys. zł (6%), w 2021 r. – 4.251,6 tys. zł (5,6%), w I półroczu 2022 r. – 2.225,6 tys. zł (6,3%).

⁶⁰ Wynoszące: w 2019 r. – 106,6 tys. zł, w 2020 r. – 75,6 tys. zł, w 2021 r. – 68,9 tys. zł, w I półroczu 2022 r. – 51,8 tys. zł

przychody operacyjne (amortyzacja rozliczana w czasie, darowizny i dotacje)⁶¹, których udział kształtował się od 3,1% do 3,96%. W przychodach ogółem Szpitala wykazano również „przychody finansowe” zrealizowane w I półroczu 2022 r. – w wysokości 6,9 tys. zł, co stanowiło 0,02% osiągniętych w tym okresie przychodów ogółem. W okresie wcześniejszym ta kategoria przychodów nie występowała.

Przychody wykazane w sprawozdaniach finansowych różniły się z wartościami wykazanymi w dokumentacji dotyczącej wykonania planu finansowego, a wynikało to z różnych terminów sporządzenia tych dokumentów, wykonanie planu finansowego sporządzone było zawsze do końca lutego, tak więc dane finansowe zawarte w tym dokumencie nie były jeszcze ostateczne.

Koszty ogółem Szpitala - w analogicznym okresie - uległy zwiększeniu i kształtowały się na poziomie 57.214,7 tys. zł w 2019 r., 61.657,1 tys. zł w 2020 r. (tj. wzrost o 7,7% w stosunku do roku poprzedniego) i 75.947,7 tys. zł w 2021 r. (tj. wzrost o 23,2% w stosunku do roku poprzedniego). W każdym z ww. okresów koszty przewyższały przychody, co prowadziło do ujemnego wyniku finansowego. Według sporządzonego rachunku wyników (wariant porównawczy) za okres od 1 stycznia do 30 czerwca 2022 r. przychody ogółem wyniosły 35.527,4 tys. zł, a koszty tego okresu wyniosły 38.848,6 tys. zł.

W strukturze kosztów Szpitala w układzie rodzajowym, najwyższą wartość przedstawiały koszty związane z wynagrodzeniami z tytułu umów o pracę⁶² (kształtujące się od 28.268,2 tys. zł w 2019 r. do 38.076,1 tys. zł w 2021 r.), koszty usług obcych – medycznych⁶³ (wynoszących od 11.484,3 tys. zł w 2019 r. do 15.925,1 tys. zł w 2021 r.) oraz zużycie materiałów medycznych⁶⁴ (koszt ten kształtował się na poziomie od 4.962,8 tys. zł w 2019 r. do 5.591,5 tys. zł w 2021 r.).

(akta kontroli str. 422-423, 427-469, 1382, 1388-1389)

W latach 2019-2020 nie rozliczano kosztów pomocniczych na rzecz innych ośrodków powstawania kosztów (dalej OPK), w związku z tym nie było możliwości ustalenia wyników finansowych poszczególnych oddziałów, pracowni, poradni, itp. Pomimo wprowadzenia z dniem 1 stycznia 2021 roku polityki rachunkowości, obejmującej również zasady określone w rozporządzeniu w sprawie standardu rachunku kosztów, do dnia 30 czerwca 2022 r. nie dokonywano w księgach rachunkowych pełnych rozliczeń umożliwiających ustalenie prawidłowego wyniku finansowego dla poszczególnych ośrodków powstawania kosztów. (Szczegółowy opis znajduje się w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*).

Analiza sporządzonego dla celów kontroli NIK zestawienia dotyczącego wyników finansowych poszczególnych komórek organizacyjnych wykazała, iż w 2021 roku najbardziej deficytową komórką organizacyjną był Oddział Położniczo-Ginekologiczny, którego wynik finansowy wyniósł minus 4.034,9 tys. zł oraz Szpitalny Oddział Ratunkowy – minus 3.994,4 tys. zł. Na dzień 30 czerwca 2022 r. komórki te osiągnęły wynik finansowy w kwotach odpowiednio: minus 1.468,5 tys. zł oraz minus 1.149,6 tys. zł. „Dochodowe” komórki organizacyjne szpitala w 2021 r., to: Oddział „COVID-19”, który osiągnął wynik finansowy w wysokości 3.082,7 tys. zł (w I półroczu 2022 r. 837,2 tys. zł) oraz Hospicjum Domowe z wynikiem wynoszącym 535,2 tys. zł (w I półroczu 2022 r. 168,7 tys. zł). Jak wynikało z analizowanego zestawienia, w księgach rachunkowych nie rozliczono wskaźników korygujących dotyczących przychodów (w tym przychodu otrzymanego z NFZ

⁶¹ Osiągnięto je w kwotach: w 2019 r. – 1.757,8 tys. zł, w 2020 r. – 2.100,4 tys. zł, w 2021 r. – 2.984,6 tys. zł, w I połowie 2022 r. – 785,4 tys. zł

⁶² W strukturze kosztów udział wynosił w latach 2019-2021 odpowiednio: 50,23%, 50,39%, 50,61%.

⁶³ W strukturze kosztów udział w latach 2019-2021 wynosił odpowiednio: 20,41%, 19,41%, 21,17%.

⁶⁴ W strukturze kosztów udział w latach 2019-2021 wynosił odpowiednio: 8,82%, 7,72%, 7,43%.

w formie ryczałtu), które również mają wpływ na ostateczny wynik finansowy poszczególnych komórek organizacyjnych.

(akta kontroli str. 471-473)

2.5. Wartość należności krótkoterminowych z tytułu dostaw i usług w latach 2019-2022 rosła⁶⁵. Według stanu na 30 czerwca 2022 r. wartość należności wynosiła 5.874,6 tys. zł (w tym 5.422,6 tys. zł należności od NFZ). Z ogólnej kwoty należności 164,6 tys. zł stanowiły należności przeterminowane i dotyczyły udzielonych usług medycznych. Biorąc pod uwagę strukturę wiekową należności przeterminowanych, 92 tys. zł stanowiło należności powyżej 12 miesięcy (2%), 36 tys. zł należności z okresu 181-365 dni (1%), a 36,6 tys. zł to należności powyżej 15 dni. W stosunku do należności przeterminowanych prowadzone były przez służby księgowe ZOZ w Łęczycy działania mające na celu wyegzekwowanie tych sum. Wysyłane były wezwania do zapłaty, a w przypadku 67 dłużników o wartości zadłużenia wynoszącym ogółem 26 tys. zł, złożone zostały w latach 2021 – 2022 pozwy sądowe. Poszczególne kwoty należności przeterminowanych kształtowały się od 9,80 zł (data wymagalności 20 czerwca 2022 r.) do 7.676 zł (data wymagalności 1 kwietnia 2022 r.).

ZOZ w Łęczycy obciążał wszystkich dłużników odsetkami za zwłokę w zapłacie, naliczanymi automatycznie w systemie księgowym w okresach kwartalnych. Na dzień 30 czerwca 2022 r. naliczono ogółem 6,9 tys. zł tytułem należnych odsetek.

W okresie objętym kontrolą NIK, dokonano odpisów aktualizujących należności, których termin płatności upłynął i przekroczył okres trzech lat. I tak, w trakcie sporządzania sprawozdań finansowych za 2020 rok umorzono kwotę ogółem 119,7 tys. zł (aktualizacja ujęta w księgach rachunkowych za 2020 rok pod datą 31 grudnia), a decyzja Dyrektora ZOZ poprzedzona była analizą dokonaną przez służby księgowe jak i przez Radcę Prawnego zatrudnionego w ZOZ w Łęczycy. Kolejną aktualizację należności przygotowywano na dzień sporządzenia sprawozdań finansowych za 2022 rok (25,5 tys. zł - należności z okresu 2015-2016).

(akta kontroli str. 474-501)

2.6. Należności ZOZ w Łęczycy to przede wszystkim środki NFZ przekazywane na podstawową działalność zgodnie z zawartymi umowami, jak również należności pozostałe dotyczące odpłatnie wykonanych świadczeń medycznych i usług niemedycznych (np. najem lokali). W celu dochodzenia należności, które nie zostały przekazane w określonych terminach ZOZ w Łęczycy Zarządzeniem Dyrektora Nr 55/2021 z 4 listopada 2021 r. wprowadził wewnętrzny regulamin windykacji należności z tytułu udzielanych świadczeń zdrowotnych. W związku z powyższym są prowadzone działania windykacyjne. Głównym płatnikiem i podmiotem, który w dużej części generuje należności ZOZ w Łęczycy jest NFZ (ok. 90 % całkowitych przychodów, które są przekazywane po uprzedniej weryfikacji zrealizowanych świadczeń medycznych). W ocenie Dyrektora ZOZ, nałożone obowiązki zgodnie z powszechnie obowiązującymi przepisami na Szpital oraz wpływ czynników zewnętrznych związanych ze wzrostem inflacji wpływa niekorzystnie na osiągane wyniki finansowe. Wzrost przychodów z NFZ jest niewspółmierny do wzrostu kosztów. O zaistniałej sytuacji, związanej z niedoszacowaniem wycen świadczeń medycznych, które nie uwzględniały wszystkich kosztów bieżącej działalności szpitala, dyrekcja ZOZ osobiście informowała przedstawicieli NFZ podczas spotkań w ich siedzibie oraz w formie pisemnej poprzez udzielanie odpowiedzi na pisma kierowane z NFZ. Ponadto, na posiedzeniach Rady Społecznej Dyrektor informował przedstawicieli organu założycielskiego o bieżącej sytuacji finansowej i jej wpływach na wyniki finansowe oraz o braku możliwości pokrycia straty w ramach osiąganych przychodów.

(akta kontroli str. 1383, 1389-1390)

⁶⁵ 2019 r. – 5.582,9 tys. zł; 2020 r. – 6.336,9 tys. zł; 2021 r. – 7.754,7 tys. zł;

2.7. Stan zobowiązań na koniec każdego roku z okresu objętego kontrolą kształtował się następująco:

- 2020 r. – 15.666,7 tys. zł, tj. wzrost o 4% w stosunku do roku poprzedniego (15.024,3 tys. zł), w tym: zobowiązania długoterminowe 1.451,7 tys. zł (kredyt bankowy), zobowiązania krótkoterminowe 11.259,7 tys. zł, rozliczenia międzyokresowe długoterminowe 2.955,3 tys. zł;
- 2021 r. – 16.469,3 tys. zł, tj. wzrost o 5% w stosunku do roku poprzedniego, w tym zobowiązania długoterminowe 78,1 tys. zł (kredyt bankowy), zobowiązania krótkoterminowe 14.032 tys. zł, rozliczenia międzyokresowe długoterminowe 2.359,2 tys. zł;
- na dzień 30 czerwca 2022 r. – 2.686,3 tys. zł, w tym zobowiązania wymagalne wynoszące 883,9 tys. zł;

Według danych bilansowych z lat 2020-2021, w kwocie dotyczącej zobowiązań krótkoterminowych znaczącą pozycję zajmowały zobowiązania: z tytułów publicznoprawnych (wynoszące odpowiednio: 4.775,5 tys. zł, 5.136,5 tys. zł), z tytułu wynagrodzeń (wynoszące odpowiednio: 3.365,2 tys. zł, 3.423,9 tys. zł) oraz z tytułu dostaw i usług (kształtujące się odpowiednio: 1.650,2 tys. zł, 3.043,7 tys. zł).

Wśród zobowiązań wymagalnych – wg stanu na 30 czerwca 2022 r., największą wartość stanowiły opóźnienia w płatności wynoszące od 31 do 90 dni (407,6 tys. zł). Zobowiązania wymagalne dotyczyły 129 kontrahentów (dostawców leków, odczynników do badań, materiałów i sprzętu medycznego oraz dostawców opatrunków czy sprzętu ochronnego, jak również firmy świadczącej usługi ochrony nieruchomości), a kwoty sald poszczególnych kont analitycznych konta 201 wahały się od 75,82 zł do 79.150,50 zł.

W związku z nieterminową realizacją zobowiązań za dostawy oraz usługi, ZOZ w Łęczycy obciążony został odsetkami za zwłokę: w 2020 roku w kwocie ogółem 6,1 tys. zł, w 2021 roku w kwocie ogółem 21 tys. zł, w 2022 roku (I połowa) w kwocie ogółem 17,8 tys. zł (Szczegółowy opis znajduje się w *sekcji Stwierdzone nieprawidłowości*). W okresie objętym kontrolą najwyższą (ponad 2 tys. zł) kwotę odsetek zapłacono pięciu kontrahentom:

- w 2020 roku zapłacono 2.479,77 zł jednemu z dostawców leków za nieterminową płatność 140 faktur (poszczególne kwoty odsetek kształtowały się od 0,01 zł do 211,14 zł);
- w 2021 roku zapłacono: 7.596,80 zł usługodawcy (usługi serwisowe) za nieterminową płatność jednej faktury oraz 3.991,42 zł dostawcy leków za nieterminową płatność 33 faktur (poszczególne kwoty odsetek kształtowały się od 0,20 zł do 350,70 zł);
- w I półroczu 2022 roku zapłacono: 5.001,44 zł dostawcy leków za nieterminową płatność 183 faktur (poszczególne kwoty odsetek kształtowały się od 0,11 zł do 213,98 zł) oraz 2.964 66 zł dostawcy materiałów i sprzętu medycznego za nieterminową płatność 101 faktur);

W okresie objętym kontrolą nie wystąpiły przypadki, aby nieterminowa płatność zobowiązań powodowała czasowe wstrzymanie dostaw zamówień.

(akta kontroli str. 502-751, 1383, 1390)

2.8. W związku z tym, że w sprawozdaniu finansowym za 2018 rok, ZOZ w Łęczycy wykazał stratę przewyższającą amortyzację o kwotę 1.019,6 tys. zł, zgodnie z art. 59 ust. 4 udl, sporządzony został program naprawczy na lata 2019-2021, który

w dniu 4 grudnia 2019 r. został zatwierdzony uchwałą Nr XVI/85/19 Rady Powiatu Łęczyckiego.

Proponowane przez ZOZ w Łęczycy działania naprawcze dotyczyły obszarów:

- przychodów, polegające m.in. na pozyskaniu nowych kontraktów, wprowadzeniu kolejnych programów, uruchomieniu nowych procedur z określonym terminem wykonania na 2020 rok,
- optymalizacji kosztów, które nakierowane były na likwidację części łóżek na trzech oddziałach (w 2019 r.), stworzeniu miejsc akredytacyjnych i zatrudnieniu rezydentów (z końcem 2020 r.), zmiany formy zatrudnienia (z końcem 2020 r.) oraz restrukturyzacji z końcem 2020 r. zatrudnienia na Oddziale Ginekologiczno-Położniczym oraz w Poradni Ginekologiczno-Położniczej,
- infrastruktury, polegające na pozyskaniu środków finansowych w latach 2019-2021 z przeznaczeniem na modernizację Gminnego Ośrodka Zdrowia w Górze Św. Małgorzaty, termomodernizacji i przygotowaniu pomieszczeń budynku kotłowni do realizacji świadczeń medycznych, wyposażeniu pracowni endoskopowej oraz zakup karetki transportu sanitarnego, przygotowaniu pomieszczeń pod wynajem,
- poprawy płynności finansowej, które koncentrowały się na utworzeniu działu Controllingu (z dniem 1 stycznia 2020 r.), optymalizacji wskaźnika rotacji zobowiązań oraz wskaźnika rotacji zapasów (w I półroczu 2020 r.);

Przewidywano, iż wdrożenie programu naprawczego skutkować będzie przewidywanym wynikiem finansowym na koniec każdego roku wynoszącym:

- za 2019 rok – minus 2.120,9 tys. zł,
- za 2020 rok – minus 1.909,1 tys. zł,
- za 2021 rok – minus 1.766,9 tys. zł

oraz spłatą zadłużenia z tytułu zaciągniętych kredytów/pożyczek w kwocie 3.142,5 tys. zł.

Według danych zawartych w rachunku zysków i kosztów w roku wynik finansowy prezentował stratę, jednak w wysokości niższej⁶⁶ niż przewidywanej w programie naprawczym, co w głównej mierze było to wynikiem zwiększonej wartości przychodów w związku z pandemią COVID-19. Analiza (dla wewnętrznych potrzeb Szpitala) realizacji programu naprawczego odbyła się dwukrotnie w 2020 roku. Dodatkowo, analizy prowadzone były na wewnętrznych spotkaniach dyrekcji z kierownikami poszczególnych komórek organizacyjnych.

(akta kontroli str. 427-456, 752-772, 1390, 1392-1394)

2.9. W latach 2020-2021 Szpital osiągnął:

- ujemne wskaźniki zyskowności⁶⁷, wskazujące na brak zdolności do generowania zysków;
- obniżające się wskaźniki płynności⁶⁸ powodujące zwiększenie ryzyka utraty zdolności do terminowego regulowania zobowiązań;
- wskaźnik rotacji należności (w dniach) wynoszący odpowiednio: 37 oraz 36 dni, co świadczy o trudnościach ze ściągalnością należności, a tym samym o obniżeniu zdolności do terminowego regulowania zobowiązań;

⁶⁶ Odpowiednio: -855,3 tys. zł, -1.129 tys. zł, - 659,2 tys. zł;

⁶⁷ Wskaźnik zyskowności nett – odpowiednio: -1,8%; -0,8%; wskaźnik zyskowności działalności operacyjnej odpowiednio: -1,76%; -0,64%; wskaźnik zyskowności aktywów – odpowiednio: -6%; -3,6%;

⁶⁸ Wskaźnik bieżącej płynności wynoszący odpowiednio: 0,69 oraz 0,67; wskaźnik szybkiej płynności wynoszący odpowiednio: 0,66 oraz 0,62;

- wskaźnik rotacji zobowiązań (w dniach) kształtujący się: w 2020 roku 96 dni, a w 2021 roku 81 dni, świadczący o trudnościach w regulowaniu bieżących zobowiązań;
- rosnący wskaźnik zadłużenia aktywów (z 69% do 77%), który może podważyć wiarygodność finansową ZOZ w Łęczycy;
- rosnący wskaźnik wypłacalności (z 5% do 7%) świadczący o prawdopodobnej utracie zdolności do regulowania zobowiązań.

(akta kontroli str. 427-456, 773-777)

2.10. Stosownie do art. 53a ust. 1 udl, Dyrektor ZOZ sporządził i terminowo przekazał raporty ekonomiczno-finansowe Zespołu Opieki Zdrowotnej w Łęczycy za 2019 rok, za 2020 rok oraz za 2021 rok. Ww. raporty nie zostały udostępnione w Biuletynie Informacji Publicznej ZOZ w Łęczycy, o czym szerzej w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

(akta kontroli str. 778-892)

2.11. Szpital w latach 2019-2022 (I połowa) podejmował skuteczne działania mające na celu osiągnięcie dodatkowych przychodów z tytułu gospodarowania majątkiem. W okresie objętym badaniem uzyskał przychody z tytułu wynajmu oraz dzierżawy na podstawie zawartych 13 umów z podmiotami zewnętrznymi. Przedmiotem umów były: powierzchnie dachu (sześć umów na zainstalowanie anten) oraz miejsce na kominie kotłowni (jedna umowa na zainstalowanie anteny), ściany w salach chorych (jedna umowa dotycząca zainstalowania odbiorników telewizyjnych), pomieszczenia (trzy umowy związane z prowadzeniem działalności leczniczej oraz apteki), garaż (jedna umowa) oraz grunt (jedna umowa). Były to umowy zawarte na okres od trzech do 25 lat, a kolejne dwie zawarto na czas nieokreślony (dotyczyły najmu części dachu oraz części powierzchni kominy kotłowni). W latach 2019-2022 (I półrocze) nie wystąpiły przypadki zbycia oraz użyczenia aktywów trwałych Szpitala innym podmiotom. W latach 2019-2022 (I półrocze) Szpital uzyskał ogółem 3.106,4 tys. zł⁶⁹, tytułem zawartych ww. umów.

(akta kontroli str. 1140)

Analiza dokumentacji trzech umów najmu i jednej umowy dzierżawy wykazała, iż Szpital zawierając umowy stosował zasady określone przez Radę Powiatu Łęczyckiego⁷⁰. Dyrektor w każdym z analizowanych przypadków wnioskował do Rady Powiatu Łęczyckiego o wyrażenie zgody na podpisanie umowy na okres czasu powyżej trzech lat lub na czas nieoznaczony, jak również w przypadku zamiaru zawarcia umowy z podmiotem będącym stroną dotychczasowej umowy, której przedmiotem była ta sama nieruchomość. Stosownie do zapisów w uchwale Rady Powiatu Łęczyckiego, Dyrektor Szpitala organizował w dwóch przypadkach przetargi, a w pozostałych – umowy zawarte były z podmiotami, które już wcześniej w drodze przetargu najęły/dzierżawiły daną nieruchomość. W okresie objętym kontrolą NIK, najemcy terminowo dokonywali płatności.

(akta kontroli str. 893-1001)

⁶⁹ W 2019 r. – 848,9 tys. zł; w 2020 r. – 867 tys. zł; w 2021 r. – 911,3 tys. zł; w 2022 r. (I półrocze) – 479,2 tys. zł;

⁷⁰ Wprowadzonych uchwałą nr XIII/105/2011 z dnia 23 listopada 2011 r. w sprawie określenia zasad zbywania, oddawania w dzierżawę, najem, użytkowanie oraz użyczenie aktywów trwałych przez Zespół Opieki Zdrowotnej w Łęczycy, dla którego podmiotem tworzącym jest Powiat Łęczycki, zmienioną uchwałą Nr XIV/112/2011 Rady Powiatu Łęczyckiego z dnia 28 grudnia 2011 r.

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Nierzetelnie sporządzono w latach 2020-2021 plany finansowe, gdyż:
 - opracowane za lata 2021-2022 nie zawierały wszystkich wymaganych elementów określonych w art. 31 ufp, tj. brak było planowanego na początek i na koniec roku stanu należności oraz stanu zobowiązań, jak również stanu środków pieniężnych;
 - nie dokonywano aktualizacji planów finansowych w latach 2020-2021, ograniczając się tylko do informowania na posiedzeniach Rady Społecznej jej członków o aktualnej sytuacji finansowej Szpitala. Zgodnie z art. 52 ust. 3 ufp, zmiany w zakresie przychodów i kosztów wymagają dokonania zmian w rocznym planie finansowym;
 - plany finansowe na lata 2021-2022 sporządzone zostały w terminach uniemożliwiających gospodarkę finansową od 1 stycznia danego roku, podczas gdy zgodnie z art. 53 udl, podstawą gospodarki samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej jest plan finansowy ustalony przez kierownika, a zgodnie z art. 44 ust. 1 pkt 3 ufp wydatki publiczne mogą być ponoszone na cele i w wysokościach ustalonych w planie finansowym jednostki sektora finansów publicznych.

(akta kontroli str.369-401)

Dyrektor ZOZ potwierdził w wyjaśnieniach, iż nie wszystkie elementy zawarte w art. 31 ufp zostały uwzględnione w planach finansowych na 2021 rok i na 2022 rok. Jednocześnie wyjaśnił, iż plan finansowy za 2021 rok nie był w trakcie roku aktualizowany. Trwający okres pandemii w którym podmioty lecznicze m.in. ZOZ w Łęczycy zostały nałożone nowe obowiązki i zadania wynikające z podjętych decyzji wojewody oraz zmienionych przepisów, a także nieprzewidziane wydatki z tym związane, uniemożliwiły dokonywanie zmian planu finansowego w trakcie roku. Ostateczna wersja planu została zaktualizowana przy sporządzeniu sprawozdania z wykonania planu finansowego, które zostało doręczone do Powiatu Łęczyckiego w dniu 28 lutego 2022 r. Rada Społeczna nie podejmowała uchwał w sprawie opinii planów finansowych i sprawozdań z ich wykonania. Na posiedzeniach Rady Społecznej omawiana jest sytuacja finansowo-ekonomiczna ZOZ w Łęczycy, w tym realizacja planu finansowego oraz członkowie Rady na bieżąco zgłaszają swoje wnioski i zastrzeżenia dyrekcji i księgowej ZOZ w Łęczycy. Jak wskazał w wyjaśnieniach obecnie przygotowywana jest aktualizacja planu finansowego na 2022 rok i zostanie na najbliższym posiedzeniu Rady Społecznej przedstawiona do zaopiniowania. Odnośnie terminów sporządzenia planów finansowych, Dyrektor ZOZ stwierdził, iż „Z uwagi na trudną i nieprzewidywalną sytuację w wyniku trwającej pandemii COVID-19 oraz wzmożone obowiązki wynikające z dodatkowych czynności związanych z zamknięciem i uzgodnieniem roku obrachunkowego (...) plany finansowe były zatwierdzane w późniejszych terminach i przedkładane do organu założycielskiego (...) W okresie od 01 stycznia do momentu zatwierdzenia planu finansowego ZOZ w Łęczycy gospodarkę finansową prowadził w oparciu o prognozowaną wartość przychodów i kosztów ujętych w planach finansowych z roku ubiegłego”.

(akta kontroli str. 424-426, 1382-1383, 1388)

2. Pomimo, że z dniem 1 stycznia 2021 r. uwzględniono w polityce rachunkowości standardy rachunku kosztów, o których mowa w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 26 października 2020 r. w sprawie zaleceń dotyczących standardu rachunku

kosztów u świadczeniodawców, to w latach 2021-2022 (do 30 czerwca) nie rozliczano kosztów pomocniczych na rzecz innych ośrodków powstawania kosztów. Nie dokonywano również księgowania przychodów wynikających ze współczynników korygujących, co uniemożliwiło ustalenie prawidłowego wyniku finansowego dla poszczególnych ośrodków powstawania kosztów.

(akta kontroli str. 470-473)

Jak wyjaśnił Dyrektor ZOZ, „W związku z wejściem w życie przepisów o nowym standardzie rachunku kosztów na podstawie rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 października 2020 r., Zarządzeniem Dyrektora Nr 77 z dnia 21.12.2020 r. powołano Zespół ds. wdrożenia standardu rachunku kosztów oraz przyjęto harmonogram prac wdrażania poszczególnych jego etapów. Następnie w polityce rachunkowości wprowadzonej Zarządzeniem Dyrektora Nr 78 z dnia 28.12.2020 r. w załączniku Nr 4 opisano zasady ustalania i rozliczania kosztów w ZOZ w Łęczycy. Poszczególne prace i zadania były wdrażane wg przyjętego harmonogramu. Na chwilę obecną zostały zidentyfikowane ośrodki powstawania kosztów działalności podstawowej, pomocniczej medycznej i niemedykowej oraz ośrodki proceduralne. Przypisano im odpowiednie kody zgodnie z rozporządzeniem. Wprowadzono integrację nowego planu kont w module finansowo – księgowym z zakupionym w roku 2021 modulem kosztowym, który służy do rozliczania w poszczególnych etapach kosztów pomocniczych, proceduralnych i zarządu. Z uwagi na okres epidemii COVID – 19 w którym funkcjonował ZOZ w Łęczycy oraz dość duży zakres prac związanych z przygotowaniem poszczególnych kluczy i podzielników służących do rozliczania kosztów bezpośrednich, pośrednich, wycen procedur medycznych, przychodów (m.in. z współczynników korygujących) nie dokonano na dzień 31.12.2021 r. wszystkich rozliczeń, co uniemożliwiło ustalenie prawidłowych wyników poszczególnych ośrodków powstawania kosztów. Stosownego rozliczenia m.in. przychodów dot. współczynników korygujących dokonano na dzień 30.06.2022 r. Ponadto informujemy, że na dzień dzisiejszy poszczególne etapy wdrażania nowego standardu rachunku kosztów są na bieżąco modyfikowane i zmieniane pod względem funkcjonującej struktury organizacyjnej ZOZ w Łęczycy. W związku z powyższym nie wszystkie wyniki finansowe ośrodków finalnych odzwierciedlają rzeczywiste poniesione koszty i osiągnięte przychody.”

(akta kontroli str. 1382-1383, 1389)

3. Nieterminowa płatność w latach 2020-2022 (I półrocze) zobowiązań za dostawy oraz usługi spowodowały konieczność uregulowania odsetek za przekroczenie terminu płatności w kwotach ogółem:

- w 2020 roku w kwocie ogółem 6,1 tys. zł,
- w 2021 roku w kwocie ogółem 21 tys. zł,
- w 2022 roku (I połowa) w kwocie ogółem 17,8 tys. zł,

Tym samym ZOZ w Łęczycy nie przestrzegał art. 44 ust. 3 pkt 3 ufp.

(akta kontroli str. 659-738)

Jak wyjaśnił Dyrektor ZOZ, „Zapłacone odsetki od nieterminowego regulowania zobowiązań wobec dostawców w latach 2020-2022 (I półrocze) przez ZOZ w Łęczycy wynikają z pogarszającej się płynności finansowej, która uniemożliwia dokonywanie płatności w wyznaczonych terminach, wynikających z zaksięgowanych faktur. Jednocześnie informujemy, że zobowiązania wymagalne które posiadamy wynikają z transakcji handlowych z dostawcami. (...) Po otrzymaniu not odsetkowych kierujemy prośby o ich umorzenie i odstąpienie w nienaliczaniu odsetek z uwagi na czynniki niezależne, które wpływają na sytuację finansową i brak

możliwości zapłaty zobowiązań w terminie. Ponadto podpisujemy z kontrahentami, jeżeli jest to możliwe, porozumienia dot. rozłożenia zaległości wymagalnych na raty."

(akta kontroli str.1383, 1388-1390)

4. Sporządzone przez Dyrektora ZOZ raporty ekonomiczno-finansowe za 2019 r., 2020 r. oraz 2021 r., nie zostały udostępnione w Biuletynie Informacji Publicznej ZOZ w Łęczycy, co było sprzeczne z treścią art. 53a ust. 1 udl.

(akta kontroli str. 778-892)

Jak wyjaśnił Dyrektor ZOZ, zgodnie z art. 53 a ust. 1 udl, raporty o sytuacji ekonomiczno-finansowej ZOZ w Łęczycy są przekazywane do podmiotu tworzącego i zamieszczane na stronie BIP tego organu. Raport za rok 2019 przekazano 1 czerwca 2020 r. Raport za rok 2020 przekazano 28 maja 2021 r. Raport za rok 2021 przekazano 31 maja 2022 r.

(akta kontroli str. 1383, 1389)

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli, zgodnie z ww. przepisem prawa to na Dyrektora ZOZ ciąży obowiązek udostępnienia raportu o sytuacji ekonomiczno-finansowej ZOZ w Łęczycy w Biuletynie Informacji Publicznej.

OCENA CZĄSTKOWA

Generowana od kilku lat strata netto powoduje obniżenie kapitałów ZOZ w Łęczycy, jak również ma znaczący wpływ na utrzymanie płynności finansowej, a podejmowane działania mające na celu zwiększenie przychodów oraz zmniejszenie kosztów – w oparciu o opracowany w 2019 roku program naprawczy - nie wpłynęły na zabezpieczenie bieżącej zdolności do regulowania wymagalnych zobowiązań. W efekcie ZOZ w Łęczycy ponosi dodatkowe koszty w postaci odsetek za zwłokę w regulowaniu zobowiązań. Szpital zgodnie z obowiązującymi normami prawa posiadał aktualną politykę rachunkowości. W dokumencie tym uwzględnił zalecenia dotyczące standardu rachunków kosztów, niemniej jednak w latach 2021-2022 (do 30 czerwca) nie rozliczano kosztów pomocniczych na rzecz innych ośrodków powstawania kosztów, jak również nie dokonywano księgowania przychodów wynikających ze współczynników korygujących. Tym samym uniemożliwiło to ustalenie rzetelnego wyniku finansowego dla poszczególnych ośrodków powstawania kosztów. Plany finansowe ZOZ w Łęczycy sporządzone zostały nierzetelnie, ponieważ nie zawierały wszystkich wymaganych normą prawa elementów, termin ich opracowania nie pozwalał na prawidłowe prowadzenie gospodarki finansowej z dniem 1 stycznia każdego roku, jak również nie dokonywano ich formalnej aktualizacji. Terminowo sporządzone przez Dyrektora ZOZ raporty ekonomiczno-finansowe za poszczególne lata z okresu objętego kontrolą, nie zostały udostępnione w Biuletynie Informacji Publicznej ZOZ w Łęczycy, co stanowiło naruszenie przepisów prawa. W zakresie udostępniania lokali innym podmiotom, ZOZ w Łęczycy prowadził postępowania z zachowaniem zasad określonych przez podmiot tworzący.

IV. Uwagi i wnioski

Przedstawiając powyższe oceny wynikające z ustaleń kontroli, w związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnosi o:

- 1) zorganizowanie konkursów na stanowiska kierownicze w podmiocie leczniczym;
- 2) uzupełnienie brakujących informacji dla pacjentów w miejscu świadczenia usług medycznych;

- 3) zintensyfikowanie działań zmierzających do dostosowania faktycznego zatrudnienia pielęgniarek w oddziałach szpitala do wymaganych minimalnych norm zatrudnienia,
- 4) zgłaszanie na bieżąco do NFZ zmian w harmonogramie pracy oddziałów Szpitala,
- 5) sporządzanie planów finansowych zawierających wszystkie wymagane przepisem prawa elementów w terminach umożliwiającym realizację gospodarki finansowej od 1 stycznia każdego roku na podstawie zapisów w nich umieszczonych, jak również aktualizowanie w ciągu roku planów finansowych i przedstawianie aktualizacji do opiniowania przez Radę Społeczną,
- 6) opracowanie i wdrożenie narzędzi umożliwiających służbom księgowym dokonywanie stosownych księgowania, w efekcie których określone zostaną wiarygodne wyniki finansowe poszczególnych OPK,
- 7) podejmowanie działań zmierzających do terminowej realizacji zobowiązań wobec dostawców towarów i usług,
- 8) udostępnianie na stronie BIP Szpitala corocznych raportów ekonomiczno-finansowych.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Łodzi. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Łódź, 21 października 2022 r.

Kontroler

Marek Tarnawski

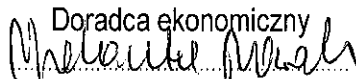
Doradca techniczny

.....
podpis

Kontroler

Jolanta Nowak

Doradca ekonomiczny

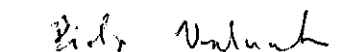

.....
podpis

Najwyższa Izba Kontroli

Delegatura w Łodzi

p.o. Dyrektora

Piotr Walczak

.....
podpis